

Sygn. akt V U 706/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 stycznia 2021 r.

**Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w następującym składzie:**

Przewodniczący: Sędzia Urszula Sipińska-Sęk

Protokolant: st. sekr. sądowy Zofia Aleksandrowicz

po rozpoznaniu w dniu 21 stycznia 2021 r. w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku J. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

**o wysokość świadczenia i o ustalenie kapitału początkowego
na skutek odwołania J. R.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 22 czerwca 2020 r. i z dnia 18 czerwca 2020r.

oddala odwołania;

Sygn. akt V U 706/20

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 czerwca 2020 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. ponownie ustalił J. R. kapitał początkowy na dzień 1 stycznia 1999r. na kwotę 129 949,93zł.

Do ustalenia wartości kapitału początkowego przyjęto podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 1439,80 zł.. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych tj. od 1 stycznia 1980 r. do 31 grudnia 1989 r., co dało wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego 117,93%. Podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 1439,80 zł. ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 117,93% przez kwotę bazową wynoszącą 1.220,89 złotych.

Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy przyjął 266 miesięcy okresów składkowych (22 lata, 2 miesiące i 29 dni) i 1 miesiąc okresów nieskładkowych, współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego – 70,29% oraz średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 62 lat -209 miesięcy.

ZUS ustalając wysokość kapitału początkowego za okres zatrudnienia wnioskodawcy w Zakładach (...) w T. od 20 lipca 1976 roku do 30 października 1978 roku przyjął minimalne wynagrodzenie, z uwagi na brak dokumentów potwierdzających wysokość zarobków w tym okresie.

Decyzją z dnia 22 czerwca 2020 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. przyznał z urzędu J. R. emeryturę od 8 kwietnia 2020 roku i ustalił wysokość emerytury na kwotę 2964,51zł.

Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia sumy kwoty składek zaewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przyznano emeryturę z uwzględnieniem waloryzacji (47 406,41 zł.), kwoty zwaloryzowanego kapitału początkowego (575 879,44 zł.) oraz kwoty środków zaewidencjonowanych na subkoncie z uwzględnieniem ich waloryzacji (21 790,47zł.) przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę tj. 217,60 miesięcy.

W odwołaniu z dnia 22 lipca 2020 roku J. R. podniósł, że nie zgadza się z decyzją ustalającą wysokość kapitału początkowego oraz wysokość emerytury. Wniósł o ustalenie kapitału i wysokości emerytury w oparciu o jego faktyczne zarobki z okresu zatrudnienia w (...) w T. od 20 lipca 1976 roku do 30 października 1978 roku wynikające ze świadectwa pracy z dnia 30 października 1978 roku i legitymację ubezpieczeniową, które wskazują dane dotyczące wynagrodzenia.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

J. R., urodzony dnia (...), w dniu 16 grudnia 2002 roku złożył wniosek o ustalenie kapitału początkowego.

(dowód: wniosek – k. 1-3 akt ZUS,)

Decyzją z dnia 22 maja 2003 r. organ rentowy ustalił wartość kapitału początkowego J. R. na dzień 1 stycznia 1999 roku na kwotę 28 802,52 złotych.

Do ustalenia wartości kapitału początkowego przyjęto podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 1429,05 zł. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych tj. od 1 stycznia 1980 r. do 31 grudnia 1989 r., co dało wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego 117,05%. Podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 1429,05 zł. ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 117,05% przez kwotę bazową wynoszącą 1.220,89 złotych.

Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy przyjął 266 miesięcy okresów składkowych (22 lata, 2 miesiące i 29 dni) i 21 dni okresów nieskładkowych (0 miesięcy), współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego – 69,77% oraz średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 62 lat -209 miesięcy.

(dowód: decyzja z dnia 22 maja 2003r. - k. 23-24 akt kapitałowych)

J. R. w okresie od 20 lipca 1976 roku do 30 października 1978 roku był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w Zakładach (...) w T. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku elektromechanika aparatury pomiarowo-regulacyjnej. Wnioskodawca pracował w systemie 46 godzin tygodniowo, był wynagradzany według stawki godzinowej z tab. B – kat 7 wynoszącej 13 zł. na godzinę. Wynagrodzenie miesięczne wnioskodawcy całym okresie zatrudnienia od 20 lipca 1976 roku do 30 października 1978 roku wynosiło 3998zł., co wynosiło:

- od 20 lipca 1976 roku do 31 grudnia 1976 roku – 21 537,67zł. i stanowiło 83,85% średniej krajowej;

- w 1977 roku – 47 976 zł. i stanowiło 86,99% średniej krajowej;

- od 1 stycznia 1978 roku do 30 października 1978 roku - - 39 851,10 zł. i stanowiło 73,32% średniej krajowej;

(dowód: świadectwo pracy z dnia 30 października 1978 r. - k. 3 akt kapitałowych; zeznania wnioskodawcy –protokół rozprawy z dnia 26 listopada 2020 r. od minuty 1 do minuty 11, wyliczenia ZUS z 10.12.2020 roku – k. 35 akt)

Najkorzystniejszym wskaźnikiem wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego dla wnioskodawcy jest nadal dotychczasowy wskaźnik wyliczony z 10 kolejnych lat kalendarzowych tj. od 1 stycznia 1980 r. do 31 grudnia 1989 r wynoszący 117,93%.

(dowód: pismo ZUS z 10.12.2020 r. – k. 35- 36 akt)

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Wyliczona przez organ rentowy zaskarżoną decyzją z 22 czerwca 2020 roku emerytura została wyliczona na podstawie art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Wysokość takiej emerytury jest uzależniona od wysokości kapitału początkowego, który został ustalony zaskarżoną decyzją z dnia 18 czerwca 2020 roku.

Zgodnie z art. 111 ust. 1 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1383 ze zm.) wysokość emerytury oblicza się ponownie, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, od podstawy wymiaru ustalonej w myśl art. 15, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego:

- 1) z liczby kolejnych lat kalendarzowych i w okresie wskazanym do ustalenia poprzedniej podstawy wymiaru świadczenia,
- 2) z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok kalendarzowy, w którym zgłoszono wniosek o przyznanie emerytury lub renty albo o ponowne ustalenie emerytury lub renty, z uwzględnieniem art. 176,
- 3) z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury lub renty

- a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego.

Stosownie do treści art. 114 ustęp 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 roku poz. 1440 ze zm) prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość. Podstawą ponownego ustalenia prawa do świadczeń lub ich wysokości mogą być tylko i wyłącznie nowe dowody, a zatem takie które nie były znane organowi rentowemu w poprzednim postępowaniu. Przymiot nowości nie dotyczy natomiast ujawnionych okoliczności istniejących przed wydaniem decyzji. A zatem podstawą ponownego ustalenia prawa do świadczeń lub ich wysokości nie muszą być okoliczności, na które osoba ubiegająca się o świadczenia lub organ rentowy nie mogły powołać się w poprzednim postępowaniu, lecz takie, które powinny być znane przy dołożeniu minimum staranności, ale na skutek błędu lub przeoczenia nie zostały uwzględnione w poprzednim postępowaniu, a powodujące pominięcie ustalenia istnienia jednego z warunków uprawniających do świadczeń (tak. wyrok Sądu Najwyższego - Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych z 2010-05-26, II UK 354/09).

Zasady ustalania kapitału początkowego określa art. 174 ustawy, który w ustępach 1-3 stanowi:

1. kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12 (ust. 1),
2. przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy okresy składkowe, o których mowa w art. 6, okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5 oraz okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2 (ust. 2),

3. podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 roku (ust. 3).

W przedmiotowej sprawie wnioskodawca domagał się przeliczenia kapitału początkowego i emerytury przy uwzględnieniu wynagrodzenia uzyskiwanego w okresie od 20 lipca 1976 roku do 30 października 1978 roku w Zakładach (...) w T. Za ten bowiem okres ZUS przy wyliczaniu kapitału początkowego przyjął wynagrodzenia minimalne.

Wnioskodawca w Zakładach (...) w T. – jak wynika ze świadectwa pracy z dnia 30 października 1978 roku – był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku elektromechanika aparatury pomiarowo-regulacyjnej. Ze świadectwa pracy wynika, że wnioskodawca pracował w systemie 46 godzin tygodniowo i był wynagradzany według stawki godzinowej z tab. B – kat 7 wynoszącej 13 zł. na godzinę, a jego wynagrodzenie miesięczne wynosiło 3998 zł. Wnioskodawca zeznał, że wynikające ze świadectwa pracy wynagrodzenie miesięczne w całym spornym okresie zatrudnienia od 20 lipca 1976 roku do 30 października 1978 roku było niezmienne i wynosiło 3998zł..

Wnioskodawca nie dysponował innymi dokumentami - poza w/w świadectwem pracy - potwierdzającymi wysokość jego zarobków w okresie od 20 lipca 1976 roku do 30 października 1978 roku w Zakładach (...) w T. Dokument, jaki przedłożył wnioskodawca – jak słusznie podnosi organ rentowy - nie jest środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość zarobku lub dochodu stanowiącego podstawę wymiaru emerytury lub renty w rozumieniu § 21 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno - rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz.U. Nr 1237, poz. 1412). Zgodnie bowiem z § 21 w/w rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość zarobku lub dochodu stanowiącego podstawę wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Nie mniej w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych, ubezpieczony może udowadniać okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. Ograniczenia dowodowe ustalone w cytowanym wyżej rozporządzeniu nie dotyczą bowiem postępowania sądowego.

Ze świadectwa pracy wynika nie tylko wysokość wynagrodzenia miesięcznego (3998 zł.), ale także czasy pracy wnioskodawcy (46 godzin tygodniowo). Biorąc pod uwagę, że sporny okres jest krótki, inflacja była wówczas na niskim poziomie, a wynagrodzenia były stabilne, Sąd dał wiarę wnioskodawcy co do niezmienności jego wynagrodzenia miesięcznego w całym spornym okresie. Powyższe jest wystarczające do ustalenia w sposób pewny wysokości zarobków wnioskodawcy. Wynagrodzenie ustalone według tych zasad – jak wynika z obliczeń ZUS – kształtowało się w spornym okresie następująco:

- od 20 lipca 1976 roku do 31 grudnia 1976 roku – 21 537,67zł. i stanowiło 83,85% średniej krajowej;
- w 1977 roku – 47 976 zł. i stanowiło 86,99% średniej krajowej;
- od 1 stycznia 1978 roku do 30 października 1978 roku - - 39 851,10 zł. i stanowiło 73,32% średniej krajowej;

Ustalenie faktycznych zarobków wnioskodawcy w spornym okresie od 20 lipca 1976 roku do 30 października 1978 roku nie wpływa jednak na wysokość kapitału początkowego, a co za tym idzie na wysokość emerytury. Wynika to stąd, że nadal najkorzystniejszym wskaźnikiem wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego dla wnioskodawcy jest dotychczasowy wskaźnik wyliczony z 10 kolejnych lat kalendarzowych tj. od 1 stycznia 1980 r. do 31 grudnia 1989 r., wynoszący 117,93%. Wysokość kapitału początkowego uległaby zmianie tylko wówczas, gdyby sporny okres był podstawą wyliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału i doprowadziłby do wzrostu tego wskaźnika w stosunku do dotychczasowego. Wskaźnik wynagrodzeń z lat 1976 (83,85% średniej krajowej), 1977 (86,99% średniej

krajowej), 1978 (73,32% średniej krajowej), jest wprawdzie wyższy od wskaźnika z roku 1979 (70,52%), 1981 (70,90%), 1982 (68,19%), i 1983 (68,39%) a z lat 1976 i 1977 od wskaźnika z roku 1980(77,24%), ale wyliczenia kapitału początkowego z 10 kolejnych lat kalendarzowych 1976-1983, z uwzględnieniem spornego okresu od 1976 roku do 1978 roku, nie powoduje wzrostu wskaźnika wysokości podstawy w stosunku do dotychczasowej (117,73%) ale jej obniżenie do 92,24% (wyliczenia w aktach kapitałowych). Również przeliczenie kapitału początkowego wnioskodawcy z 20-lat wybranych z całego okresu ubezpieczeniowego, z uwzględnieniem zarobków z lat 1976-1978, nie prowadzi do wzrostu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego w stosunku do podstawy dotychczasowej. Z tych względów pomimo przyjęcia faktycznych zarobków wnioskodawcy w latach 1976-1978 zamiast minimalnych, nie mają one wpływu na wartość kapitału, gdyż nie mieszczą się w najkorzystniejszym dla wnioskodawcy okresie do wyliczenia kapitału. Tym okresie jest nadal okres 10 lat od 1980 roku do 1989 roku. Wzrost wynagrodzeń w poszczególnych latach zatrudnienia ma tylko wówczas wpływ na wysokość kapitału początkowego, gdy lata te wchodzi do podstawy wymiaru kapitału. Tylko wysokość wynagrodzenia uzyskiwanego przez ubezpieczonego w latach, z których wyliczona jest podstawa wymiaru kapitału początkowego mają wpływ na wysokość kapitału. Pozostałe okresy zatrudnienia mają li tylko znaczenie przy ustalaniu okresów składkowych i nieskładkowych, które zwiększają wartość kapitału. Zaliczenie okresów zatrudnienia do stażu ubezpieczeniowego nie zależy od wysokości wynagrodzenia. Sporny okres w zaskarżonych decyzjach został już wnioskodawcy zaliczony do okresów składkowych, a zatem nie może już doprowadzić do wzrostu świadczenia. Dlatego wysokość uzyskiwanego wynagrodzenia przez wnioskodawcę w latach 1976-1978 nie ma wpływu na wysokość kapitału i emerytury. .

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wnioskodawcy z uwzględnieniem faktycznych zarobków uzyskiwanych w Zakładach (...) w T. w okresie od 20 lipca 1976 roku do 30 października 1978 roku wynosi 92,24% i jest niższy od ustalonego w zaskarżonej decyzji - 117,93%. Powyższe nie pozwala na przeliczenie kapitału oraz wysokości emerytury w myśl art. 114 ust 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy na podstawie art. 477 14§ 1 k.p.c. oddalił odwołania i orzekł jak w sentencji wyroku.